ב"ה | גיליון **784**
ערב שבת קודש
פרשת **תרומה** תשפ"ו

י-ם	16:54	18:06
ת"א	17:13	18:09
חיפה	17:12	18:08
ב"ש	17:14	18:10

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

נשיאת הפכים בדשן

במושג דשן יש משהו מיוחד – נשיאת הפכים. הדשן של תרומת הדשן הוא האפר של הקרבנות – מה שנשאר מהאברים שנשרפו על גבי המזבח. אבל הרבה פעמים בתורה דשן הוא כינוי לדבר שמן ומשובח – כמו בפסוק "דשנת בשמן ראשי" ובהרבה פסוקים אחרים. בדרך כלל התרגום של דשן הוא לשון תפנוקים, אך כשהוא בא יחד עם שמן (כמו "דשנת בשמן") הוא מתורגם 'אידהן', לשון משיחה. הדשן הוא החלק הכי משובח, כמו "כל חלב להוי'" – כמו האליה ביחס לשאר החלב והשומן. אם כן, יש כאן נשיאת הפכים – **דשן יכול להיות הדבר הכי משובח ויכול להיות אפר, הפסולת של הקרבנות, הזבל.**

בדשן בפרשתנו, "ועשית סירֹתיו לדשנו" במזבח הנחשת, רש"י מביא עוד נשיאת הפכים בשרש **דשן, עם דוגמאות דומות בשרשים אחרים:**

"'לדשנו' – להסיר דשנו... כי יש מלות בלשון עברית מלה אחת מתחלפת בפתרון לשמש בנין וסתירה כמו 'ותשרש שרשיה' 'אויל משריש'. וחלופו 'ובכל תבואתי תשרש'. וכמוהו 'בסעיפיה פוריה' וחלופו 'מסעף פארה' 'מפשח סעיפיה' וכמוהו 'וזה האחרון עצמו' 'שבר עצמותיו' וכמוהו 'ויסקלוהו באבנים' וחלופו 'סקלו מאבן' הסירו אבניה וכן 'ויעזקהו ויסקלהו' אף כאן 'לדשנו' להסיר דשנו".

כנראה ששרש דשן, שיש בו דבר והיפוכו, הוא השרש של כל המלים שיש בהן את אותה תופעה.

באיזו עוד מצוה של אפר יש דבר והיפוכו? אפר פרה אדומה – גם שם המצוה היא באפר, בדשן שנשאר אחרי השריפה. יש שם נשיאת הפכים – אפר פרה מטהר טמאים ומטמא טהורים. אבי אבות הטומאה הוא המות, היאוש, ולאפר שנותר אחרי השריפה יש כח לעורר שוב חיים וטהרה. צריך לתת אותו אל כלי ולהוסיף לו מים חיים ואז הוא יכול לטהר. כלומר, השפלות אינה כלי בעצמה, היא צריכה כלי – קבלת עול מלכות שמים. היא גם לא מספיקה לבד, צריך להוסיף לה מים חיים – חסידות, דא"ח. שפלות עם דברי אלקים חיים – הנובעים מהמעין – בתוך כלי של קבלת עול מלכות שמים יכולה לטהר ולהחיות מתים.

(ד' אדר תש"פ)

אוצר האקטואליה

מנהיגות והתגייסות בדרך לחזון

יסוד עיקרי הוא מנהיגות. גם שיבת ציון בדורנו הסתמכה על דמויות מנהיגות, אנשי-חזון ומנהיגים מעשיים שבחלק ממגמת החילון של העם, השתדלו להחליף את ההערצה לגדולי ישראל שבכל הדורות ב'פנתיאון' של דמויות חדשות. גם התנועה למען ארץ ישראל השלמה, אספה דמויות שיתמכו בה.

היום מי שהולך לפוליטיקה, הוא סוג של מנהל (במקרה הטוב מנהל טוב, אבל יש גם מקרים אחרים...). ההיפוך המוחלט הוא השלב בו זוכים שהמנהיג יהיה מלך המשיח – הדמות הכי מושלמת, צדיק שבטל לה' לגמרי ומגלה אלקות לכולם. אבל כבר לפני כן, חלק מהחזון של מדינה מתוקנת, **'מדינת ישראל החדשה', הוא מעבר למנהיגים שהם אנשי-מופת, אנשים שלא רק 'מנהלים' אלא מוליכים קדימה, ולא רק בדרך הפוליטית שלהם אלא גם בדוגמה האישית שהם נותנים, בהשראה שאפשר לקבל מהם.**

> 'מדינת ישראל החדשה', הוא מעבר למנהיגים שהם אנשי-מופת

צריכים חוזים ומנהיגים בשר ודם שיפיחו בתנועה הזו רוח חיים. צריך איש שעליו נדרוש את הפסוק "כי יבער איש" – מישהו שילהיב-יבעיר את כולם גם לאבול-לכלות את הקיים (עם היכולת לעבל אותו כדבעי, להכיל את הניצוצות ולדחות את הפסולת), ולקום בקומה זקופה להתחיל ולקדם את החדש, את השלב של טרום-משיח שמזמין את ביאת המשיח.

(מוצאי ד' שבט פ"ו)

אוצר הפתגם

למה חדש אדר נקרא כך? כי הוא החדש של ראשית הלחלוחית והמים באדמה. "אדיר" הוא גם שם של משיח.

(י"ט תשרי פ"ד)

היודע להודות לה' על הכל הוא המפזר את ממונו לצדקה בבטחון גמור בה' כי טוב.

(ב"ח חשון פ"ו)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב: דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

חודש אדר – חודש של משה ומרדכי – 'מר דרור'

חדש אדר הוא חדש של משה רבינו וגם של מרדכי היהודי, שנקרא בחז"ל "מרדכי הצדיק". חז"ל אומרים ש"**מרדכי בדורו כמשה בדורו" – מרדכי הוא בחינת משה. חז"ל דורשים "מרדכי מן התורה מנין? 'ואתה קח לך בשמים ראש] מר דרור' ומתרגמינן 'מירא דביא'". "מר דרור"** רומז **ל"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא" – "מר"** ראשי תבות **מ**שה **ר**בינו **ו"דרור"** נוטריקון **"בכל דרא ודרא"**, לכן מדגישים **"מרדכי בדורו כמשה בדורו"**.

דורו של משה נקרא "דור המדבר" ו"דור דעה" – על שם משה, הדעת הכללית של כל עם ישראל – ודורו של מרדכי נקרא על שמו, "עם מרדכי". אמנם, יש ביניהם הבדל גדול – "דור דעה" לא היה כדבעי, חטא ונסה את ה' עשר פעמים, עד שמחלוקת בחז"ל אם יש לו חלק לעולם הבא, ואילו "עם מרדכי" עמד במסירות נפש שנה שלמה. דור מרדכי הוא דור של צדיקים, עד שהתקיים בהם "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשׂנאיהם", "ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם". משה רבינו קבל את הערב-רב, שלא התייהדו כדבעי. רואים שדור מרדכי עושה תיקון גדול לדורו של משה רבינו (וכן לגבי קבלת התורה, כאשר "הדור [גם לשון דור] קבלוה" מרצון).

דורו של מרדכי יותר מחובר אליו יותר מאשר דורו של משה מחובר למשה

מכאן נלמד שעם התפשטות משה רבינו עולה הדור. יתכן שמשה רבינו יורד מדור לדור, אבל הדור – שהוא העיקר – מתעלה ומתעצם, מתקשר יותר ויותר למשה שבדור, להיות "עם מרדכי". דורו של מרדכי יותר מחובר אליו יותר מאשר דורו של משה מחובר למשה. אף על פי שמשה שקול כנגד כל ישראל – כל "אתפשטותא דמשה" שקול – דורו לא הלך בדרכו.

(ל' אדר א' ע"ט)

אוצר קצר

סרח העודף

בדר"כ, בחסידות הביטוי סרח העודף הוא ביטוי שלילי – לא סתם יותר, אלא יותר מדי, יותר שהוא מיותר, ולכן נותן מקום ליניקת החיצונים. בלשון החסידות לסרח העודף שצריך להזהר ממנו קוראים בליטות חיצוניות. אם כן, יש יותר ויש גם יותר מדי – יותר מדי הוא כמו "אברהם שיצא ממנו ישמעאל". ישמעאל הוא סרח העודף לגריעותא, השלילי שנמשך דווקא מקו ימין, קו החסד. אדמו"ר הזקן מסביר היטב באגרת הקדש ב, "קטנתי מכל החסדים", את ההבדל בין החסד דקדושה לחסד של ישמעאל. בכל אופן, זהו השימוש החסידי, אך במקורו זהו ביטוי שכתוב לגבי יריעות המשכן – לא במשמעות שלילית – ובאן הוא מביא אותו כדוגמה לכך שהעדפה לשון יתרון. כתוב "יתרון האור מן החשך", "ברישא חשובא והדר נהורא" – חשך הוא גבורה ואור הוא חסד. לכן האור נברא ביום ראשון, יום החסד. תחלת הפסוק הוא "יתרון לחכמה מן הסכלות" – חכמה היא שרש החסד, קו ימין. **יש בקו ימין יתרון על קו שמאל.**

מוסר ההשכל הפשוט הוא שצריך תמיד להעדיף את הימין. איפה זה כתוב בפירוש? "כל פניותיך יהיו לימין". אם איני יודע לאן לפנות בחיים, מה לעשות, צריך לפנות לצד ימין – הצד של גמילות החסדים. איני יודע אם עכשיו רק לשבת ללמוד תורה או גם לצאת לעשות מבצעים – צריך להעדיף את הימין. גם התורה היא בחינת ימין, "מימינו אש דת למו", אך "כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו אלא תורה וגמילות חסדים" – צריך כל הזמן לדעת שהימין-הקירוב עדיף, לקרב יהודים. כתוב ב"היום יום" שמי שמקרב יהודים ה' מקרב אותו.

(כ' אב תש"פ)

אוצר הרמז

יאוש והפקרות דקדושה

בספר מבחר הפנינים גם את "שער היאוש". הוא מסביר שם שיש יאוש טוב – היאוש מהעולם הזה. היאוש הזה מלמד שהכסף לא הולך אתנו לעולם הבא, אלא רק הכסף שנתנו לצדקה – "שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד". **תחושת היאוש החיובית הזו גורם גם להפקרות קדושה, נכונות האדם להפקיר את כל אשר לו למעשים טובים – צדקה באופן של פיזור והפקרה, "פזר נתן לאביונים". על ידי הפקר דקדושה זוכים לגילוי שכינה, כלשון הרמב"ם על הריבוי במתנות לאביונים – "שהמשמח לב האֻמללים האלו דומה לשכינה".**

היום בו יהודי מתייאש מהעולם הזה ו'מפקיר' את כל עיסוקיו, בקדושה ומתוך שמחה ותענוג, הוא יום השבת – יום גילוי השכינה. והרמז: **שבת** בגימטריא **יאוש-הפקר**. השבת, "אות היא ביני וביניכם", מגלה את עצם נקודת היהדות – את היות היהודי **משפיע בעצם** (בגימטריא **שבת!**).

לעומת זאת, בגוים נאמר "לא ישבתו" עד ש"גוי ששבת חייב מיתה".

(ל' שבט תשפ"א)

מהנה עיצוב: דעה ◊ אביחיל | 054-6580146